No 1795

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00, franco door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 17 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 16 Maart.

Opmerkelijk is het lot dat, ten onzent niet alleen, maar ook in andere landen, in Engeland, Frankrijk, Amerika, Duitschland, België, de gevangenisquæstie ondergaan heeft; 't Is nog maar zeer weinige jaren geleden, dat het den schijn had alsof deze quæstie de alpha en de omega was van het gansche maatschappelijk organismus. Gij kondt u bewegen noch regts, noch links, of gij hoordet spreken van de gevangenishervorming, van Auburnsche, van Pennsylvanische, van cellulaire stelsels, van het laatste, als van het eenig en onfeilbaar panaceum. Statistiesch werden de uitkomsten nagegaan, welke de toepassing dier verschillende stelsels geschonken had. Tijdschriften zagen in verschillende landen het licht, waarin de gevangenisquæstie van alle kanten bekeken en besproken werd. Ja, kongressen werden belegd en gehouden, een te Frankfort a/M, een tweede te Brussel, zoogenaamde penitentiaire kongressen, waar men parlementje speelde, dat het een lust was, en redevoeringen hield zonder eind — mooije redevoeringen en ook wel redevoeringen, die niet zoo heel mooij waren, bij [illegible] een filantropiesch landgenoot de volgende definitie gaf van de filozofie: „*Celui qui [illegible] prisonniers est un véritable philosophe; car la véritable philosophie consiste à s'enrichir honorablement soi-même ainsi que les autres.*" Het kongres, waar deze fraaije woorden gesproken werden, leverde nog daarenboven dit merkwaardig verschijnsel op, dat men er voornamelijk besprak de wijze, waarop de inwendige dienst der cellulaire gevangenissen behoorde ingerigt te worden (1). *Nota bene* dat men dit kapitaal punt ging bespreken, toen reeds in eenige landen het cellulaire stelsel een begin van toepassing had gekregen.

Intusschen, wat is er van al dat rumoer geworden? Het heeft zich opgelost in de lucht als een zeepbel, zoodat, wanneer gij u tegenwoordig met iemand over de nog onlangs zoo veel besproken gevangenisquæstie durft onderhouden, hij u aanziet als of gij hem vroegt naar de antediluviaansche mammouth. Zou men daaruit ook welligt mogen afleiden, dat die gansche beweging van voor weinige jaren, het gevolg van onderlinge opwinderij, meer dan van degelijke overtuiging, geweest is?

Doch, vraagt men, heeft dan die beweging niets, niemendal, achtergelaten? Het antwoord ligt voor de hand, of, beter gezegd, het wordt u gegeven door die groote indrukwekkende gebouwen, welke hier en elders, toen men nog onder den invloed was der penitentiaire vervoering, tot stand kwamen. Wil men echter het bewijs, dat het hart van de penitentiaire zaak geheel en al afgewend is, in weerwil van de groote cellulaire gevangenhuizen, die men tot stand bragt? Dan vragen wij, wie zich aan de dáár verkregen rezultaten laat gelegen zijn? Dan vragen wij, wie men van dáár verkregen rezultaten hoort gewagen? Dan vragen wij, door wien [illegible] ding is gemaakt? Ja, dan vragen wij, of men er wel eenige rezultaten verkregen heeft — wij bedoelen zoodanige rezultaten, die aan de verwachting van de [illegible] passing van het cellulaire stelsel gekoesterd, beantwoorden? Wat ons aangaat, wij hebben nog nimmer vernomen, dat de toepassing van dat stelsel eenige zoodanige rezultaten ten onzent heeft opgeleverd. En had het rezultaten opgeleverd — waarlijk, men zou ze, dunkt ons, niet verzwegen hebben, omdat men ze in waarheid niet mogt verzwijgen, daar toch de gevangenisquæstie is van algemeen en van hoog maatschappelijk belang.

Indien men echter ten onzent van de toepassing van het stelsel geene voldoende rezultaten verkregen heeft — mogen wij dan zeggen waaraan, naar onze bescheidene meening, dat moet geweten worden? Aan niets anders dan daaraan, dat men het bij de eerste inwendige organisatie der cellulaire gevangenis verkeerd heeft aangelegd. Wat toch heeft men te dien aanzien gedaan? Heeft men gehandeld overeenkomstig het met veel wijsheid te Brussel verhandelde en beslotene? Heeft men geduld, dat de godsdienstige invloed zich in die mate in de gevangenis gelden deed, als vereischt wordt om eene wezenlijke zedelijke hernieuwing van de gevangenen te mogen verwachten? Heeft men »zedelijke agenten", (een leelijk woord, maar 't zij zoo) zulke als door het kongres te Brussel bedoeld worden, in de gevangenis toegelaten? Ter beantwoording van die vragen, beginnen wij met het woord te geven aan den *Univers*. In een paar zijner laatste Nommers namelijk heeft deze de geheele, in het Fransch overgebragte, Memorie gepubliceerd, door onzen hooggeachten vriend, den heer C. F. Lurasco, geschreven nu ruim twee jaren geleden, opdat het *Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen* terug mogt komen van de meening, dat de gevangenen aan een dagelijksch kortstondig bezoek in hunne cellen, vandaag van dezen, morgen weer van een ander en overmorgen weer van een derden fatsoenlijken persoon, ter hunner zedelijke verbetering, genoeg zouden hebben; van de meening, dat de gevangenen geenszins door hunne geloofsgenooten behoefden bezocht te worden, maar dat het voldoende was hun algemeen christelijke beginselen in te prenten; en tevens opdat het *Genootschap* zich getrouw mogt betoonen aan het gewigtig besluit op het laatste kongres te Brussel, zoo goed als met eenparige stemmen, genomen. Niets haalde die Memorie uit; het Algemeene Christendom behield het veld en men begon eene proefneming van het penitentiaire stelsel op groote schaal, waarvan men, niet verblind zijnde door partijgeest, vooraf met zekerheid kon zeggen, dat zij op niets dan op misrekening en bittere teleurstelling zou uitloopen. Wij gelooven ons niet aan een vermetel oordeel schuldig te maken, wanneer wij beweeren, dat de bestuurders van het straks genoemde *Genootschap* de eersten zouden zijn om, des gevorderd, te erkennen, dat de toepassing van het stelsel op eene in [illegible] of het dan niet raadzaam zou zijn zich langzamerhand het oud-Hollandsche spreekwoord te gaan herinneren: »'t Is beter ten halve gekeerd, dan ten heel gedwaald?"

Bij wijze van Inleiding tot de Memorie van den heer Lurasco schrijft de *Univers* het volgende:

Het gevangenisstelsel in Holland.

Onze korrespondent van Amsterdam deed ons voorlang reeds een stuk toekomen, waarin men belangrijke bijzonderheden vindt over de wijze van toepassing van het penitentiaire stelsel in Holland, en meer in 't bijzonder omtrent de cellulaire gevangenis te Amsterdam. Het is de Fransche vertaling van eene Memorie, opgesteld door een achtenswaardig inwoner dier stad, de heer C. F. Lurasco, die sedert vele jaren zich bovenal onledig heeft gehouden met alle vragen, die in betrekking staan tot het strafstelsel. Naar het oordeel van alle bevoegde mannen, waren voor nog weinige jaren, de gevangenissen in Holland, onder wat opzigt ook, in een allerellendigsten toestand. De heer Lurasco was van oordeel, in overeenstemming met allen die van dit onderwerp eene bijzondere studie hebben gemaakt, dat de invoering van het nieuwe gevangenisstelsel voor Holland van het grootste belang was, al was het alleen maar om te voorkomen den volslagen staat van verdierlijking, waaraan ieder, die veroordeeld was om in de gevangenissen van dat land te worden opgesloten, bloot stond, uithoofde van het gemeenschappelijk leven aldaar. Door deze gedachte bezield, sloeg hij handen aan 't werk, en had het geluk, om zoo veel mogelijk was, eenige wijzigingen te brengen in den toestand der Hollandsche gevangenissen. Zij waren poelen van kwaad en van onherstelbaar verderf; zij werden instellingen, waar de zedelijke verbetering der misdadigers niet meer onmogelijk is. Maar de hervorming is nog verre van volkomen te zijn; uit de lezing der Memorie blijkt het, dat het voornaamste nog niet gedaan is. De heer Lurasco dringt aan op een punt van het hoogste gewigt. Van het oogenblik dat hij deze zaak ter harte heeft genomen, hield hij niet op te vragen, dat de godsdienst haar heilzamen invloed zooveel als mogelijk was zou doen gevoelen op alle oogenblikken en in alle aanrakingen, waarmede de gevangenen tot personen van buiten kwamen. Hij heeft het in al zijne geschriften herhaald, dat de goede of kwade rezultaten der invoering van het nieuwe gevangenisstelsel in Holland alleen zouden afhangen van den invloed, dien men zou laten aan de godsdienst. De heer Lurasco deelt volkomen de inzigten van het kongres voor de gevangenissen, gehouden te Frankfort en te Brussel. Men weet hoe te Brussel met bijna eenparige stemmen de noodzakelijkheid is op den voorgrond gezet van in de gevangenissen eene bijzondere klasse van menschen te brengen, die men »zedelijke agenten" noemde, en die bij voorkeur uit de godsdienstige kongregatien moesten genomen worden.

Het was niet mogelijk dat in Holland deze maatregel ten uitvoer kon worden gelegd. Men telt daar te lande onderscheidene godsdienstige belijdenissen; bij gevolg ook in de gevangenis eene gemengde bevolking. Zedelijke agenten genomen uit eenige godsdienstige kongregatie zouden dus ongetwijfeld een steen des aanstoots zijn voor iedereen, behalve voor Katholieken. In de zedelijke behoeften der gevangenen moest alzoo op eene andere wijze voorzien worden. Indien men de, met zooveel schranderheid ontworpen, inzigten van den heer Lurasco had gevolgd, dan ware het doel bereikt; maar de raadgevingen der anti-katholieke onverdraagzaamheid behielden de voorkeur. Des heeren Lurasco's voorstellen hebben in het *Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen*, schipbreuk geleden. Om den geest van dit *Genootschap* te kennen, is het slechts noodig te weten dat zijne voornaamste leden aanhangers zijn van zekere onbepaalde godsdienstige begrippen, en volstrekt gekant tegen alle stellige godsdienst, zoo zeer dat zij niet slechts onverschillig daaromtrent zijn, maar [illegible] keerig daarvan. Men noemt zulks in Holland het *Algemeen Christendom* belijden. [illegible] minister van Justitie heeft aan de leden van dit *Genootschap* uitsluitend [illegible] om de gevangenen in hunne cellen te bezoeken. De heer Lurasco had verzocht dat de gevangenen slechts zouden bezocht worden door geloofsgenooten, en dat men bij gevolg het getal der bezoekende leden met eenige Katholieken zou vermeerderen. De Memorie die we boven hebben genoemd, had ten doel om het *Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen* voor dit verlangen te stemmen. Doch het spreekt van zelf, dat het Genootschap verkozen heeft de gevangenen geen ander geestelijk voedsel toe te dienen, dan de ontkenningen van zijn dusgenoemd Algemeen Christendom, en tot geen prijs zou willen toestaan, dat de gevangenissen bezocht worden door een zeker getal opregte en ijverige belijders van eene stellige godsdienstleer.

De minister van Justitie, de heer Nedermeijer van Rosenthal, stemde volkomen hiermede overeen. Zulks bleek ook duidelijk uit zijn gansche gedrag in deze.

. . . .

Ook in Amerika drukt het fanatisme zich bij voorkeur uit in de tale Kanaäns. Althans de heer Seth Paine, redakteur van een *Journal, de christelijke [illegible]kier* spreekt in dien smaak. De heer Seth [illegible]

---

(1) Dienaangaande werd het volgende besloten:

„*Il est indispensable que le service intérieur des maisons cellulaires soit distribué entre deux espèces d'agents: les agents moraux et les agents matériels.*

„*Il est utile que les agents moraux soient formés à cette mission par un noviciat qui leur donne les conditions désirables d'instruction et de dévouement à l'œuvre.*

„*A cet effet, l'Etat pourra appeler à concourir à l'œuvre de la réforme morale des prisonniers, les associations religieuses et les sociétés de patronage qui s'organiseront dans ce but.*

„*Pour tous les besoins ordinaires de la vie, le service des cellules doit se faire par les agents matériels dûment contrôlés; les communications morales et religieuses des condamnés auront lieu regulièrement avec les agents moraux chargés d'exercer en même temps une surveillance douce et persuasive sur les détenus.*

„*Les moyens de coercition jugés nécessaires ne seront jamais employés que par les agents matériels.*

„*Le directeur de la maison a le même pouvoir sur tous les agents.*

„*La surveillance spéciale des femmes détenues doit être en tous cas confiée à des personnes de leur sexe.*"

Dit voorstel werd in stemming gebragt en aangenomen met algemeene stemmen, met uitzondering van twee.

... in de gevangenis, als een slagtoffer, ... dier godsdienstige onverdraagzaamheid, ... in Florence de Madiais naar de *galeijen* heeft gebragt. Doch broeder Paine is niet gearresteerd, omdat hij in den Bijbel gelezen had, zoo als de fabel meldt omtrent de echtelieden, maar omdat hij als bankier zijne medeburgers heeft opgeligt en naar het leven gestaan. Om die historie goed te begrijpen, wete men het volgende:

In de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bestaat eene sekte, die zich Spiritualisten noemt, welker toeleg het is om de godsdienst in een soort van magnetismus te veranderen. Hare eeredienst bepaalt zich enkel tot het houden van konversatie (altijd in den geest) met de zielen der afgestorvenen. Doch — en hier wordt wederom zigtbaar de eenvoudigheid in het wezen van Protestantismus en Socialismus — doch, even als Proudhon in zijn tijd een bank oprigtte voor het volk, bragten de Spiritualisten een geestelijke bank tot stand, ten einde hunne onderlinge handelsoperatien gemakkelijker te maken. Om de levenden het noodige vertrouwen in te boezemen, stond in de cirkulaire, dat de geesten van Washington, Franklin en andere vermaarde dooden, leden zouden wezen van den raad van administratie en toeverzigt. De bank betaalde met haar geestelijk papier alle stoffelijke voorwerpen, die ze lust had zich aan te schaffen.

De levenden hadden er natuurlijk op gerekend dat dit geestelijk papier ten laatste aan de bank tegen klinkende munt zou worden ingeruild, maar de geesten van Washington en Franklin, die de hoogste stem van beslissing hadden, dachten er een weinig anders over, en er werd besloten dat er volstrekt geen uitbetaling zou plaats hebben, zonder de voorafgaande approbatie der geesten, wier uitspraak kenbaar gemaakt werd door de *Media*. Men noemde *Media* die personen, welke als tusschen de levenden en dooden instonden, en wier werk het was, in goede verstaanbare menschentaal, het spookachtig geraas en gerommel, dat de konversatie der geesten moest verbeelden, te vertolken. Gemeenlijk viel dat postjen aan de vrouwen ten deel. Om zich niet te vergissen kreeg nu ieder beambte bij de bank een dame bij zich, om hem, als er betaald moest worden, de beslissing der geesten te vermelden. Die beslissing kwam altijd hier op neer, dat de leden der sekte voor hun papier goud ontvingen, alle anderen kregen niets. Daarenboven was er nog een rede dat men geen geld kreeg. De dames, die de rollen der *Media* vervulden, konden de tabaksgeur niet verdragen; zoodra zij dus op de lucht af, aan iemand bespeurden, dat hij gewoon was tabak te gebruiken, stond er van betalen niets in 't boek.

Langen tijd hadden de Amerikanen, die vreesselijke voorstanders zijn van de gewetensvrijheid, de Spiritualisten laten begaan; doch toen ze eindelijk zich tegen den tabak verklaarden, trokken alle rookers en snuivers onder groot rumoer op de bank los en eischten geld voor hun papier. De geestelijke kas raakte weldra ledig van het stoffelijke goed dat ze inhield, en de bank werd in staat van faillissement verklaard. Broeder Seth Paine werd in arrest genomen, omdat hij op de tabakliefhebbers had geschoten. Broeder Paine liet zich echter niet gemakkelijk grijpen, en verweerde zich niet met pistool of degen, maar door (als een wederdooper) al zijn kleederen uit te trekken. De politie-agenten vernieuwden toen het tooneel van Sem en Jafet, en wierpen den Spiritualist een mantel over het hoofd, waardoor hij gevangen raakte.

Het was toen, dat de heer Seth Paine, van achter de tralien zijner gevangenis, zijn gemoed uitstortte, gelijk onze ... het vroeger deden en nog doen — in de tale Kanaäns:

»Wij zijn beschuldigd geworden, ja, wij zijn beschuldigd geworden. Mozes werd beschuldigd door Farao en David werd beschuldigd door Saul; Daniel werd beschuldigd door Nebukadnesar, en Stephanus werd beschuldigd door de priesteren der Joden; Lutherus werd beschuldigd door den Paus, desgelijks Johannes Huss en Hieronymus van Praag; Cromwell werd beschuldigd door Karel I en Milton werd beschuldigd door Karel II; Buxter werd beschuldigd en William Penn werd beschuldigd; Galilia werd beschuldigd, en ook de uitvinder van de boekdrukkunst werd beschuldigd; Willem Tell, Robert Bruce, Kossuth, Adams en Washington werden beschuldigd. Ja, Jezus Christus zelf, die Verlosser van eene bedorven wereld, werd beschuldigd. De Heere zij geprezen. Ik heb geen tijd om te spreken van Gideon, van Barak en van Simson, van Jefta en van Samuel en van alle andere profeeten, die door den geloove koningrijken hebben overwonnen, gestreden als helden, leeuwenmuilen verscheurd, geweldige vlammen uitgedoofd, scherpe zwaarden zijn ontkomen en geheele legerscharen van heidenen op de vlucht hebben gejaagd, en toch werden zij op het laatste in banden en gevangenissen geworpen. Zij werden gesteenigd, doorgezaagd, op de pijnbank gelegd, onthoofd. Men zag ze rondzwerven, met beestenvellen bedekt, bedelende, vervolgd en gesmaad, de wereld was hunner niet waardig. Al die hoogheerlijke namen, al die Godshelden, al die geloofsgetuigen waren beschuldigd. Mozes, omdat hij zijne broederen had bemind; David, omdat hij de woede van een dwingeland had gedaagd; Daniel, omdat hij zijnen God meer gehoorzaamde dan den menschen; Stephanus, omdat hij het woord der waarheid had gepredikt; Lutherus, omdat hij het monopolie had geligt, en in dat alles deelen ook wij. Alle die dierbare namen zijn geschreven met vurige letteren in de kronijken van den roem en in het boek des levens des Lams. De beschuldigers van Mozes zijn verdronken in de Roode zee; die van Simson zijn onder puinhopen begraven; de beschuldiger van Daniel werd aan de beesten gelijk gemaakt, die van Lutherus zit nog te beven op zijne zeven heuvelen, en Oostenrijk is benaauwd tegen den dag der wrake. Laat men ons nu maar beschuldigen. De vijanden van de zaak des volks, van de zaak der waarheid, van de zaak Gods, zullen niet ontkomen aan het verschrikkelijk oordeel dat hen bedreigt, evenmin als die van den ouden dag, toen God de bliksems zijner wraak uitzond, en er geen een huis was, waar de dood niet een mensch uit medenam.”

Ziedaar de kurieuse taal van den bankier der geestelijke bank. Men moet erkennen, het Spiritualismus is de krankzinnigheid nabij. Zoo gaat het met de volgelingen van Luther in Noord-Amerika; geheel aan zich zelven overgelaten, verdwalen ze hoe langer hoe dieper in den afgrond der Nieuwe Leer, die ze met den bijbel in de hand kneden en verkneden, naar de grilligheden hunner verbeelding en de driften van hun hart. De een, verloren in overpeinzingen, zonder anderen regel dan het vrije onderzoek, slaat over tot waanzin; een ander, geheel overgegeven aan zinnelijke genietingen, eindigt met veelwijverij.

De *A. A. Z.* berigt uit Berlijn dd. 12 Maart.

Het voorstel der katholieke fraktie, dat heden in de Tweede Kamer is ingekomen, en dat onmiskenbaar eene uitgebreide strekking heeft, verlangt drie zaken.

1) volkomene uitvoering en volvoering van alle in de Bulle *de Salute animarum* bevatte stipulatien; dotatie der Pruissische Bisdommen in liggende gronden; oprigting van nieuwe seminarien en katholieke instellingen van hooger onderwijs, of betere dotatie van dezelve; oprigting der *Seminaria puerorum, domus emeritorum* en *demeritorum* en dergelijke;

2. wordt verlangd dat de regering het gansche kerkelijk vermogen der Katholieke zoowel als der Evangelische Kerk zal onderzoeken, en deszelfs oorsprong, bestemming en gebruik zal laten konstateeren; en

3) wordt verlangd, dat alle middelen, welke voor de eeredienst zijn bestemd, zonder op eenen bijzonderen konfessioneelen regtstitel te berusten, *pro rata parte* tot katholieke kerkdoeleinden zullen aangewend worden.

Tot toelichting en staving van dit voorstel is een uitvoerige gedrukte Memorie daaraan toegevoegd; en hoezeer men deszelfs lot in de Kamer wel kan voorzien, aangezien het slechts 60, het tegenovergestelde voorstel (1) echter bijna 100 onderteekeningen voert, zoo is het echter aan geenen twijfel onderworpen, of deszelfs behandeling in de Kamer, en de gevolgen daarvan voor het land, behooren tot die soort van politieke gebeurtenissen, welker gewigt men niet ligt te hoog zal aanslaan.

(*Deutsche Volkshalle*.)

Z. M. de Koning heeft tot dienstdoenden kamerheer bij H. M. de Koningin benoemd den baron van Heeckeren van Enghuizen.

Z. M. heeft 1e aan D. Bekaar, benoemd burgemeester van Hoofdplaat en IJzendijke, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als maj.-komm. van het 4de bat. rust. schutterij in Zeeland; 2e benoemd: tot regters plaatsvervanger te Dordrecht, Mr. H. Verhoeff Maritz, en te Assen, Mr. H. H. A. Sluis, lid van Gedeputeerde Staten van Drenthe; 3e aan G. A. Enschedé, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als ontv. der reg. en dom. te Helder; 4e aan G. J. Buijs, eervol ontslag verleend als kontrol. der dir. bel., in- en uitg. regt. en acc. te Tholen; 5e naar Tholen overgeplaatst den kontrol. P. van Maldegem, en 6e benoemd tot kontrol. 3de kl. van de dir. bel. te Oostburg, J. W. Spies.

Z. M. heeft benoemd 1e tot griffier bij het kantongeregt te Woubrugge Mr. G. J. Berkhoff; 2e tot prok. bij de arr.-regtb. te Leyden, Mr. J. L. van Klaverwijden; 3e tot notaris te Amsterdam: W. P. C. Fabius en W. F. Overhoff Jr., beiden kandidaat-notaris aldaar; 4e tot ontv. der dir. bel. en acc. te Hillegersberg c. a., J. M. van der Minne, thans ontv. derzelfde middelen te Kethel c. a.

Van Regeringswege zijn den 13 dezer aan de kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam, ook ter mededeeling aan de kamers, vermeld bij § 3 der cirkulaire in de *Staats-Courant* van 29 Junij 1852, verzonden:

1°. een opstel over den handel en de scheepvaart van Belgie met Turkije gedurende 1852;

2° het in onderscheidene volgnommers der *Hannoversche Zeitung* opgenomen overzigt der in het koningrijk Hannover aanwezige fabrieken.

3°. een overzigt van den in- en uitvoer te Stettin gedurende 1852.

Bij den Minister van Finantien is ontvangen eene som van *f* 75, door een onbekende, onder het postmerk Gouda, van den 11den dezer, ten behoeve van 's Rijks schatkist ingezonden.

In de ijzergieterij van den heer C. Nollet, te Schiedam, alwaar reeds onderscheiden malen belangrijke voorwerpen, kunstig van uitvoering, vervaardigd werden, is dezer dagen gegoten een Christusbeeld aan het kruis. Het Christusbeeld alleen is 6 voet lang, is hol gegoten en weegt ongeveer 300 Ned. ponden; het kruis dat mede hol gegoten is, weegt ongeveer 1400 Ned. ponden, zoodat het geheel omstreeks 1700 Ned. ponden weegt. Het is bestemd om geplaatst te worden op de begraafplaats te Bergschenhoek. (*N. R. C.*)

Op Texel maken zich eenige landbouwers met hunne betrekkingen gereed, om onder aanvoering van een zeer gegoed grondbezitter, die zijne goederen te gelde maakt, naar Noord-Amerika, in de Hollandsche kolonie nabij Kalamazoo, Staat Michigan, te vertrekken.

De bij hen ontvangen gunstige berigten van vroeger van dat eiland naar bovengemelde kolonie vertrokken landbouwers, moeten hen tot deze landverhuizing overgehaald hebben.

Men meldt uit Leeuwarden, dd. 11 Maart: In den gisteren gehouden gemeenteraad alhier is, door het lid van den raad, den heer R. F. Lojenge, een schriftelijk voorstel ingediend, om, uit aanmerking, dat de renten der stedelijke schuld voor den tegenwoordigen tijd te hoog zijn te noemen, eene kommissie te benoemen tot onderzoek, of niet eene konversie dier schuld wenschelijk en noodzakelijk zij, en zoo ja, zoodanige voorstellen en plannen der vergadering aan te bieden, als de belangen der gemeente het meest kunnen bevorderen. Het voorstel is voor de leden ter visie gelegd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 Maart. De *Moniteur* bevat een besluit, waarbij aan 38 personen kwijtschelding of verligting van straf wordt verleend.

— Het voorstel, waarbij het jaarlijksch kontingent van het leger op 80,000 man wordt bepaald, is door de Wetgevende Vergadering aangenomen.

— De gezant van Spanje, Donoso Cortez, markies van Valdegamas, heeft heden aan den Keizer ten behoeve van H. M. de Keizerin, de insigniën eener orde overhandigd, die de Koningin van Spanje haar heeft geschonken.

— De heer Brett, die met zijnen broeder de onderzeesche telegraaf-verbinding van Frankrijk en Engeland ontworpen en daargesteld heeft, is dezer dagen door den Keizer ontvangen. Hij heeft aan Z. M. de akte overhandigd, waarbij hij van den Koning van Sardinie koncessie heeft verkregen, om Frankrijk en Engeland over Corsica, Sardinie, Algiers en Egypte met Indie en Australie in telegrafiesch verkeer te brengen.

— Het *Journal des Débats* berigt uit Rome, dat de konsulta voor finantieele aangelegenheden in hare zitting van 2 Maart het budget van oorlog heeft behandeld. Het aan de konsulta voorgelegde ontwerp stelt de sterkte op 13,000 man, aan welk cijfer thans nog nagenoeg 5000 man ontbreken. Voor deze krijgsmagt van 13,000 man heeft de minister fr. 11,924,000 gevraagd.

De jongste opstand te Milaan heeft te Rome geenen minsten weerklank gehad. Desniettemin had de nieuwe opperbevelhebber der Fransche bezettingstroepen, gen. de Montréal, maatregelen van voorzorg genomen, om zijne troepen en de stad tegen mogelijke aanslagen te beveiligen.

— Op last van den minister van marine heeft er eene belangrijke krijgsoperatie plaats gehad tegen de inwoners van een der Bissagos-eilanden, gelegen tusschen Cap Verde en Sierra Leone op de westkust van Afrika. De expeditie bestond uit 8 oorlogsvaartuigen en [illegible] man troepen, onder bevel van den gouverneur der bezittingen in Senegal, en had ten doel den moord der bemanning van een Fransch handelsvaartuig te wreken. Dit doel is geheel bereikt, en de tuchtiging der zeeroovers van Bissagos heeft een zeer heilzamen indruk gemaakt op de geheele kust.

— Men verzekert dat onze zaakgelastigde in China, die zich aan boord van het fregat *Cassini* bevond, een langdurig onderhoud met den Chineschen gouverneur der provincie te Whampoa gehad heeft over de uitvoering der verdragsbepalingen, waarbij de uitoefening der katholieke godsdienst in China van de strenge verbods- en strafbepalingen ontheven is.

MADRID, 12 Maart. De kommissie uit den Senaat, belast met het onderzoek omtrent de aanvrage van den maarschalk Narvaez, om te regt te staan voor zijne pairs, is zeer verdeeld in haar gevoelen. De kommissie bestaat uit zeven leden, drie hunner behoorende tot de gematigde oppositie, zijn ten gunste van den maarschalk

---

(1) Hier wordt gedoeld op het voorstel van Protestantsche Afgevaardigden, om de dotatie der Evangelische Kerk te verhoogen.

verzoek gestemd. Twee andere leden daarentegen zijn van meening, dat de Senaat de wijste partij zou kiezen, door in deze zaak niets te beslissen. Nog twee andere Senatoren vermeenen, dat de kommissie moest verklaren, dat ze den maarschalk het regt toekende van zitting te mogen nemen in den Senaat, zonder echter iets bepaalds over het al dan niet aannemelijke van zijn verzoek te melden.

Het valt moeijelijk te gissen, welke partij de Senaat in dezen zal kiezen.

In de zitting van den Senaat van heden besloot de vergadering in overweging te nemen het voorstel van een der leden, om interpellatiën te rigten tot de regering, wegens het misbruiken van haar regt tot het verleenen van gratie en gunsten.

Vervolgens heeft de Senaat de diskussiën voortgezet over de motie: betrekkelijk de belemmeringen der drukpers. Men vreest dat de regering zal moeten toegeven.

Men spreekt van de mogelijkheid eener ontbinding der Cortes.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Maart. Van regeringswege is in het Huis der Gemeenten aangekondigd dat aan de Australische kolonien het regt om rijksmunt te slaan, niet zoude worden geweigerd. Deze aankondiging heeft niet weinig bevreemd, daar men zich herinnerde hoe ijverzuchtig de Kroon vroeger was op het uitsluitend regt van muntslaan, zoodat inbreuk hierop, nog niet lang geleden, even strafbaar was als een aanslag op het leven van den Souverein.

— In het Huis der Gemeenten heeft de heer d'Israeli mededeeling verlangd der stukken betrekking hebbende op het ultimatum door Oostenrijk gesteld aan Turkije, en waardoor de onafhankelijkheid van de Porte werd bedreigd, naardien daarbij werd aangedrongen (naar luid van een zeer goed ingelicht blad) op de ontruiming van het grondgebied van Montenegro, en het sluiten der Turksche havens aan de Adriatische zee, welke tot nu toe voor den Britschen handel hadden opengestaan.

Lord John Russell antwoordde, dat de regering officiele mededeelingen ontvangen had van het sluiten eener overeenkomst tusschen Oostenrijk en Turkije, en dat inderdaad twee voorwaarden van het *ultimatum* in dier voege waren gesteld. Maar de Britsche zaakgelastigde te Konstantinopel had kennis bekomen dat de laatste voorwaarde niet zou opgevolgd worden, ten minste, dat zonder Rusland vooraf geraadpleegd te hebben, er voor de Engelsche schepen geen verandering in de havens der Adriatische zee zou gebragt worden. Het zou voorts niet raadzaam wezen, mededeeling der stukken te doen voor de eindbeslissing der zaak.

— Eene deputatie van dagbladschrijvers heeft zich ll. Zaturdag bij den kanselier der schatkist vervoegd, en ten sterkste bij hem aangedrongen op de algeheele afschaffing der zegelregten voor de advertentien. De kanselier Gladstone heeft daarop een ontwijkend antwoord gegeven, zeggende, dat het hem zeer aangenaam was, de meening van de heeren ten dien opzigte te vernemen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 15 Maart. De Bonnsche hoogleeraar, C. F. Harless, is eergisteren in 80jarigen ouderdom overleden.

— Het Neder-Rhijnsche muziekfeest zal met de aanstaande Pinksterdagen weder te Dusseldorf gehouden worden.

— Men schrijft uit Hopsten: Den 20 Feb. had hier de plegtige inwijding plaats van het nieuw opgerigt ziekenhuis der liefdezusters. Onze voormalige pastoor, Vrijheer von Ketteler, thans lid van de orde der Kapucijnen, was tegenwoordig bij de inwijding van het gesticht, waartoe hij zoo veel had bijgedragen.

— Men schrijft uit Frankfort: Een uit het Zuiden komende ooijevaar, met iets blinkends aan den hals, trok gisteren, in de nabijheid dezer stad, de aandacht van eenen jager, die een schot loste op den vogel en hem doodde. Nader bleek het, dat het blinkend voorwerp een geel koperen halsband was, waarop Arabische letters waren gegraveerd.

— In tegenwoordigheid der autoriteiten, werd den 11den Maart te Maintz, eene nieuwe Israelitische synagoge ingewijd, welke van een orgel is voorzien.

— Het dekreet betreffende de uitgewekenen wordt ten uitvoer gelegd. Reeds 49 personen, die te Tessino verblijf hielden, hebben last bekomen zich naar het binnenste van Zwitserland te begeven. Voor een groot gedeelte zijn ze reeds den St. Gothard overgetrokken.

— Den 10 dezer is te Bern de quæstie beslist nopens de millioenen, die in 1798 tijdens den inval der Franschen, door de Bernsche patriciers en aristokraten ten nadeele van den Staat, maar in hun eigen voordeel, zouden verdonkeremaand zijn. Deze quæstie was sedert jaren het stokpaardje der demokraten, doch de Groote Raad heeft met 107 tegen 85 stemmen de patriciers van alle schuld deswege vrijgesproken, en het voorstel der demokraten, om die bewuste millioenen, bij wijze van restitutie, door de stad Bern, in de kantonnale kas te doen storten, van de hand gewezen.

— Volgens de jongste berigten van Thorn, zijn er van de 40 werklieden, die zich ter redding van den schipbrug op den Weichsel voor die stad op die rivier hadden gewaagd, 10 op ijsschotsen gered; de 30 overigen zijn jammerlijk verdronken.

BERLIJN, 14 Maart. De vastenpreeken, die hier Zondags en Vrijdags in de St. Hedwigis-Kerk gedaan worden, zijn bijzonder bezocht, o. a. door het grootste gedeelte der katholieke afgevaardigden. Aangezien, zegt het ministerieele blad *die Zeit*, slechts de heilige gebeurtenissen volgens de Schriftuur tot onderwerp gekozen worden, en alles wat konfessioneel (?) is vermeden wordt, zoo nemen ook vele Protestanten deel aan die uren van stichting.

WEENEN, 14 Maart. Gisteren avond is de Keizer in den schouwburg met de levendigste geestdrift begroet.

— Men verneemt heden den dood van generaal Haynau.

— De arbeidsters der keizerlijke sigarenfabriek hebben besloten 1000 gulden of meer, des vereischt, van haar werkloon af te zonderen voor aankoop van een altaarbeeld, te plaatsen in de ter gedachtenis van 's Keizers redding op te rigten kerk.

ITALIE.

In het officiele dagblad van Sardinië, de *Gazetta Piemontese*, van 9 Maart, leest men de volgende verklaring:

»Terwijl het vaste voornemen der regering is, vreedzame uitgewekenen te beschermen, acht zij het tevens van haren pligt niet te dulden dat eenig uitgewekene van de hem verleende gastvrijheid misbruik make, om zich als een verklaard vijand van het konstitutionele beginsel te gedragen, of om deel te nemen aan pogingen, die geschikt zijn om de goede verstandhouding der regering met vreemde Staten te storen. Welgezinde en verstandige uitgewekenen zullen de eersten zijn, om den pligt en het regt onzer regering tot zoodanige handelingen te erkennen."

Sommige dagbladen van Piemont en Genua overtreffen in buitensporige taal de vorige bladen van het verouderde liberalisme. Vooral is de godsdienst het dagelijksche voorwerp hunner hevigste uitvallen. De Paus benevens de geheele geestelijkheid worden in die bladen tentoongesteld op eene wijze, die zelfs het Engelsch-Protestantisme ter naauwernood zou durven bestaan.

Engeland betoont zich, te huis zijnde, nog altijd min of meer gematigd; maar waar het naar buiten dreigt met zijne zendelingen, zoo gezegd ter verspreiding van den Bijbel, daar kent het noch paal, noch perk.

De Italiaansche bladen spreken van nieuwe arrestatien, die in Toskanen en het hertogdom Piacensa hebben plaats gehad. De stad Cremona is in staat van beleg gesteld, ter oorzake dat een schildwacht voor de kazerne door een geweerschot is gedood.

Volgens de *Liberta* is het aantal arrestatien te Piacensa tot 35 geklommen. Ook te Livorno hebben arrestatien plaats gehad.

Eenige bladen hebben gemeld, dat Mazzini door het Engelsch fregat *Retribution* naar Malta was gebragt. Een enkel feit, zegt de *Opinione*, is voldoende, om de valschheid van dit gerucht te doen blijken; de *Retribution* is niet naar Malta, maar naar Livorno en Napels gestevend, en den 28 Februarij aldaar aangekomen.

Mgr. T. Argini, Bisschop van Sarzana en Beugnato, is den 9 dezer in 74jarigen ouderdom overleden.

BELGIE.

BRUSSEL, 15 Maart. Er komt voortdurend eene menigte petitien in bij de Kamer van Afgevaardigden ter herziening der kieswet.

STADSNIEUWS.

In de 219de Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 15e Trekking prijzen van [illegible] gevallen aan N° 2132 f 10,000; N° 6747 f 5000; N° [illegible].

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 16 Maart.

BEVALLEN (13 Maart): E. van Nierop, geb. van Praag, D. J. E. C. Lam, Z. — (14 Maart): A. P. M. de Kock, geb. van Hall, D. — K. D. Geytema, geb. Hansen, D.

OVERLEDEN (10 Maart): J. H. Schultz, 80 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 15 Maart. Belg. leen. 2½ pc. 56¼, 1840/1842 5 pc. 99, 1848, 99¼; Spanje 1—3 pc. 24 3/16; Binnenl. 3 pc. 44¼; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 85¾.

PARIJS, 14 Maart. Fransche 3 pc. 80,80; id. 4½ pc. 103,70; Bank-Aktien 2745,—; Belg. 1840/42, 5 pc. 100½; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Napels 5 pc. 105,—; Spanje 1—3 pc. 24; Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. 43⅞; Holl. 2½ pc. —; Piemont 5 pc. 99,—; Portugal 4 pc. —; Romeinen 5 pc. —; Rusland 4½ pc. 101½.

LONDEN, 14 Maart. Cons. kont. 100⅛ a 100¼; op tijd 100⅛ a 100¼; Braz. 103 a 104; 1829/39 103 a 104; Den. 3 pc. 84 a 86; 5 pc. 105 a 107; Ecuad. — a —; Gren. 22¾ a 23¼; Uitgest. 11¼ a 11¾; Mexiko Nieuwe 25¾ a 26¼; Peru 4½ pc. N. 4⅞ a 5⅛; Uitgest. 64½ a 65½; Rusl. 1822 5 pc. 118½ a 119½; (N.) 4½ pc. 103½ a 104; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 38½ a 39; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 24½ a 24¾; 3 pc. 48½ a 49; Coup. cert. 7⅞ a 8⅛; Passive — a —; Holl. 2½ pc. 65⅞ a 66¼; id. 4 pc. 99 a 99½; Venez. — a —; Uitg. — a —.

BERLIJN, 14 Maart. Schuldbr. 3½ pc. 93¼; Loten 148¼; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97½; Pools. 4 pc. 93; Loten fl. 500 92; Oost. Met. 5 pc. 88; Amsterdam zigt 143⅛g, id. 2/m. 142⅛g.

HAMBURG, 14 Maart. Rusl. Cert. 5 pc. 105½; Oost. Met. 5 pc. 95; Spanje 1—3 pc. 24; Binnenl. 3 pc. 42.

FRANKFORT, 14 Maart. Met. 5 pc. 86¼; A 5 pc. 86¼; 2½ pc. 44¾; Bank-Actien 1579; Darmst. Loten fl. 50 99; id. fl. 25 32⅞; Badensche Loten fl. 50, 71½; id. fl. 35, 44¾; Nassausche fl. 25, 28⅞; Holl. 2½ pc. 65⅞; id. 4 pc. 99½; Sardinische 43¼.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	pCt.	15 MAART 4½ u. gebl.	16 MAART 4 u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	65¾	65 11/16	a	65¾	
Dito Dito	3	77 13/16	77¾			
Dito Dito	4	96 11/16	96 13/16			
O. I. Leening 1844	4	96 11/16				
Amortis. Syndic.	3½	95½	95 3/16			
Handel-Maatschappij	4½	122¼				
Aand. Rijn-Spoorweg						
Aand. Holl. S. M.						
Obligatien						
BELGIE, Obligatien 1844						
Cert. bij de Belg. Bank	2½					
Dito bij Rotsch. en Volkers		53 3/16				
FRANKRIJK, Obligatien	3					
SPANJE, Nieuwe	1	24 11/16	25⅛		25⅛	25 3/16
Dito	3	48⅝	49¼		49⅝	
Dito Binnenl. à 6/m.		44	44½		44 7/16	44½
Coup. Bewijzen		8½	8⅝		8⅝	8¾
Amortisable Schuld		5 15/16	5 15/16		6¼	6
PORTUGAL te Londen	5	41 1/16				
Dito Dito	4	38⅞	39			
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108¾	108¼			
Dito Dito 1828 en 1829		107⅛				
Cert. bij d°. 1831 en 1833		97½				
Dito	4½		102			
Dito bij *Hope*	4	92¾	92¾			
Dito bij *Stieglitz en C°.*		92¼	92⅝		92 5/16	
Dito bij id. 5de Serie	4	92⅛				
Cert. te Hamburg	5					
Inschrijving in Assignat.	6					
Cert. van dito		73½				
POLEN, Certifikaten	4					
Dito Aand. à fl. 300						
Dito met Lot. » 300						
AMERIKA, Bank-Actiën	5		4⅞		4 15/16	
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 f						
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	82¼	82 7/16		82½	
Dito 1847	2½	42¼	42⅜		42¼	
Dito 1851	2½	42 5/16	42¼		42 5/16	
Dito 1849	5	93¾	93⅝		93¼	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*			87⅛			
Dito	4					
Letter B	5	93⅞	93⅝		93¼	
Aand. met Loting fl. 500	f					
Nieuwe dito » 250						
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.					
BRAZILIE te Londen 1824	5					
Dito Leening 1843	5					
Dito £ 200						
PERU	5½					
MEXICO Nieuwe	3	25 11/16	26⅛		26¼	26⅛
VENEZUELA à £ 100	3½					
GRENADA à £ 100	2	22¼	22¼			
Dito Uitgestelde		11⅞	11⅝		11 11/16	
ECUADOR à £ 100		4	4		4 7/16	

Philad. bij Hope en C°. 5 pCt. 89½; Grieken 5 pCt. [illegible]

Van de genoteerde fondsen vertoonde alleenlijk de handel in Spaansche en Mexikanen veel levendigheid, en blijven die soorten merkbaar hooger, terwijl alle de overige soorten niets meldenswaardig opleverden.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. f 56⅛	Livorno	2/m. [illegible]
	zigt ,, 56⅜	Napels	,, [illegible]
Bordeaux	2/m. ,, 55⅞	Petersburg	,, 1,87
,,	½/m. ,, 56⅛	Weenen	6/w. ,, 32
Madrid	3/m. ,, 246	Augsburg	,, ,, 35¾
Cadix	,, 245	Frankfort	,, ,, 120¼
Sevilla	,, 243	Hamburg	2/m. ,, 35¼
Bilbao	,, 244		zigt ,, 35⅝
Lissabon	,, 41½	Londen	2/m. ,, 11,75
Porto	,, 41½		zigt ,, 11,92½
Genua	2/m. ,, 46½	Rotterdam	

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 27,02½ a —	Pruissische	f 34⅛ a —
Napelsche	25,95 ,, —	Spaansche	2,46½ ,, —
Div. in £St.	11,77½ ,, —	Hamb. Russ.	36⅛ ,, —
Eng. Russen	12,12½ ,, —	Russ. in Z. R.	37½ ,, —
Fransche	56 5/16 ,, —	,, Pap. ,,	10 1/16 ,, —
Belgische	56 5/16 ,, —	Pools. in Fl.	28 ,, —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,80	a	9,90
Oude Gerande Dukaten	» 5,60	»	5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,80	»	11,90
» Pistolen	» 9,65	»	9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,45	»	9,55
Baren Goud en Specien à f 1449,60 per Ned. ℔ fijn	[illegible]		

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters	per Stuk f 2,55	à 2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	» 2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2,70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,73	» 1,76
Zilver 1000 à 980	f —,—	à —,—
» 900 » 700	» 104,50	» 105,—

HANDELSBERIGTEN.

(PER OVERLANDMAIL).

Batavia, 27 *Januarij* 1853.

Gedurende het afgeloopen jaar is onze Invoerhandel over het algemeen genomen voor Importeurs niet voordeelig geweest. Reeds bij den aanvang des jaars waren de voorraden aanzienlijk, en werden dagelijks door nieuwe toevoeren vermeerderd, daar de konsumptie geen gelijken tred met de aanvoer konden houden. Dat hierdoor de prijzen steeds dalende waren is zeer verklaarbaar; minder echter zal men het uwent, onkundig van het naauw verband tusschen onze drie hoofdmarkten, kunnen begrijpen, welken nadeeligen invloed de direkte toevoeren van Europa naar Samarang en Soerabaija op deze markt gehad hebben. Deze plaatsen toch werden vroeger van hier uit zoo door de verschillende handelshuizen als door Chinesche groothandelaren, al naar mate der bestaande behoeften voorzien; thans is noch voor den één, noch voor den ander aldaar iets meer te doen, en aangezien die markten eene veel gelimiteerder konsumptie als de onze hebben, en dus veel spoediger overvoerd geraken, heeft zich het geval reeds meerdere malen voorgedaan dat de prijzen ten onzent veel hooger dan op de kustplaatsen waren, zoodat het maar al te zeer blijken zal dat deze vroeger ongekende direkte toevoeren uit Europa noch voor koopers, noch voor verkoopers gunstige resultaten hebben opgeleverd; terwijl ze onzen handel alhier uit zijn verband hebben gerukt, en grootendeels tot die krisis bijdroegen waarvan onze vorige gewaagde, en die nog niet als geheel geëindigd mag worden beschouwd.

Sedert onze vorige hebben weder eenige faillissementen onder de Chinesche handelaren plaats gehad, doch deze waren van minder beteekenis; men had van eenige hunner reeds de val voorzien, en maakte het bekend worden hunner stakingen dan ook minder indruk.

De panische schrik door het in de beide laatste maanden voorgevallene is echter nog zeer groot, en is men huiverig nieuwe kredieten te geven, alvorens de Chineesche feesten voorbij zijn, daar men algemeen van opinie is men na dien tijd de groote krisis als geëindigd mag beschouwen.

In Lijnwaden is zoo goed als niets omgegaan, en zijn prijzen volstrekt nominaal; de voorraad in Entrepôt bestond alhier op Ult°. December uit 6300 kollis en gelooven wij deze gedurende de loopende maand met 25 à 3000 zal vermeerderd zijn; voor het eindigen der West-Mousson, dat is einde Maart of begin April, zien wij geene vermeerderde vraag te gemoet, en vrezen wij tegen dien tijd onze voorraden, zoo in Entrepôt als in konsumptie een vroeger ongekend cijfer zullen hebben bereikt, zoodat wij ons het volgend saizoen dan ook geenszins als gunstig voorstellen, ten zij in de laatste maanden van het afgeloopen jaar de uitzendingen zoo goed als geheel hebben opgehouden, en ook dit jaar slechts met groote gematigdheid geschieden.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 16 Maart.

Tarwe tot vorige prijzen met goeden handel, aan cons. verkocht: 132 ℔ witb. Pools. f 328; 130 ℔ b. dito f 318, 320; 130 ℔ dito f 311, 313; 129 ℔ dito f 311; 127 ℔ dito f 300; 129 ℔ rondb. dito f 300; 131 ℔ n. Gelders. f 285.

Rogge in een doen met weinig handel: 123 ℔ Odessa f 188; 122 ℔ Donau f 185; 121 ℔ Pruis. f 199.

Garst onveranderd: 111 ℔ j. Deensche f 168.

Haver zonder handel.

Boekweit als voren: 122 ℔ j. Grootbrab. f 218.

Op 9 vaten Olie dadelijk 54; in April 57; Sept. 58; Oct. 58½. *Lynzaad* een doen: 110 ℔ Riga f 270, 107/8 ℔ Petersburger f 300; 107 ℔ Egyptisch f 300. *Raapolie* op 6/w. f 34½; Vliegend f 33½; 1°. Mei ek. f 33¼; Sept. f 33¾, ¼; Oct. 33¾, ¼; Nov. f 34, ½; Dec. f 34, ½. *Lijnolie* op 6/w. f 30; [illegible] 1°. April f 29½. *Hennepolie* op 6/w. f [illegible] Vliegend f 27½.

SCHIEDAM, 15 Maart. Garst verkocht: 121/22 ℔ Fransche f 168 5/m. — Moutwijn f 15,75; Jenever f 19,25; Amst. Proef f 20,50, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

ANTWERPEN, 15 Maart. *Koffij*. Er zijn gedaan 1800 v. Brazil. en 1200 v. Dom. tot rijzende prijzen.

LONDEN, 14 Maart. *Ruwe Suiker*. Voortdurend goed gevraagd; nu en dan zijn hooger prijzen betaald.

Geraffineerd. Naar Crushed is veel vraag voor uitvoer tot geconteneerde prijzen.

Koffij. Native Ceylan onveranderd. Plantage zeer gevraagd; men betaalt volle prijzen.

Talk lusteloos. Fijn YC 44 s.

LIVERPOOL, 14 Maart. *Katoen*. Er zijn gedaan 5000 b. met flaauwe markt.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 15 Maart. K. Hoek, Johanna Hendrika, Batavia. - L. Pieper, Nicolaus, Maracaibo. - G. Wortelboer, Bordeaux, Bordeaux.

CARGA-LIJSTEN.

PEKALONGAN, Johanna Hendrika, Hoek 1886 b. Koffij 432 kann. Suiker, 297 sch. Tin; 280 b. Bindrottingen N. H. M.

RIVIER-VAART.

Rijnhoogte	Arnhem 15 Maart	3 el. 67	duim.
	Keulen 14 »	14 vt. 9	»

ADVERTENTIEN.

Te *Megen*, Provincie *Noord-Brabant*, tegen 1°. Mei aanstaande TE HUUR, voor R. K. Huisgezinnen een **HUIS**, voorzien van zes zoo BOVEN- als BENEDENKAMERS, KEUKEN, KELDER, GEUT en POMP, zeer gerievelijk, benevens een goeden TUIN, etc., te bevragen bij den Eerw. Heer Kapellaan aldaar. Brieven *franco*. (2712)

AANBESTEDING.

De Notaris A. SMITS, residerende te *Gemert*, Provincie *Noordbrabant*, zal op *Dingsdag den 22 Maart* 1853, des voormiddags ten *elf* ure, onder nadere goedkeuring van het R. K. Kerkbestuur te *Gemert*, in het Lokaal der Gemeente-School aldaar, Publiek Aanbesteden.

HET VERGROOTEN

DER THANS BESTAANDE

R. K. KERK.

De Aanbesteding zal geschieden bij wijze van Inschrijving en daarna bij op-bod in Massa, ingevolge Art. 44 van het bestek; zullende daags vóór de Aanbesteding, aanwijzingen *in loco* worden gedaan.

Nadere informatien omtrent Bestek en Teekening zijn te bekomen bij den daarmede gelasten Architekt den Heer H. van Tulder te *Tilburg*, op Maandag, Dingsdag en Woensdag, den 14e, 15e en 16e dierzelfde Maand, terwijl Bestek en Voorwaarde te bekomen zijn bij A. van der Voort en Zonen te *Tilburg*, tegen den prijs van *een gulden*. (2700)

Fabriek en Magazijn

VAN

KERKORNEMENTEN.

Singel bij het Utrechtsche Veer, F, 365.

Na de verplaatsing van ons Magazijn hebben wij daaraan door ruimere lokaliteit eene groote uitbreiding gegeven en hetzelve door vele nieuwe artikelen als: **ZILVERWERKEN** en andere tot het vak behoorende, verrijkt. Men vindt bij ons in ruime sorteeringen alles wat tot gebruik of sieraad der R. C. Kerk behoort. Wij bevelen ons voortdurend in de gunst der Eerwaarde Heeren Geestelijken en Kerkbesturen, en zullen door soliede en billijke bediening steeds toonen het vertrouwen, dat ons zoo ruim wordt geschonken, waardig te zijn.

Wij hebben thans ook alle benoodigdheden voor Gouden en Zilveren Borduurwerken in verschillende kwaliteiten en billijke prijzen. In dit artikel bevelen wij ons bijzonder in de gunst der Eerw. Directrices van Pensionaten voor Jongejufvrouwen.

PAULUS SUTORIUS & C°.

Amsterdam, Maart 1853. (2708)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn een voortreffelijk middel in gevallen van leverkwaal en gebrek aan spijsverteering.*

MAAGKRAMPEN *en gebrek aan spijsverteering genezen door de pillen van HOLLOWAY.*

Uittreksel uit eenen brief van den heer Dalwood uit Goodwood bij Sidney in Nieuw Zuid-Wallis, gedagteekend den 14 September 1850, aan den professor Holloway. Mijnheer, daar ik van de goede uitwerking van uwe pillen heb mogen getuige zijn, zoo houde ik het voor mijnen pligt om bekend te maken, dat nu twee jaar geleden, mijne dochter toen zestien jaren oud zijnde, sedert geruimen tijd aan maagkrampen en gebrek aan spijsvertering geleden had. Ik beproefde te vergeefs onderscheidene middelen, doch eenige weinige dosis van uwe uitmuntende pillen, hebben haar geheel hersteld, zoodat zij geen de minste teekenen meer van hare vroegere kwaal bespeurt.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à f 0.90, f 2.10, f 3,30, f 7.75, f 15.50, f 23,50.

Potjes Zalf à f 0.90, f 2.10, f 3,30, f 8.15, f 15.90, f 23.90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. Adama, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. Milius te *Utrecht*, en bij J. Straatman, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*. (2543)

(2705) Bij Gebr. VERHOEVEN te 's Bosch, komt heden van de pers:

DE TWEEDE VERBETERDE UITGAVE VAN:

KORTE VROEGPREKEN voor alle Zondagen van het Katholieke Kerkjaar van P. Pauls, Deken en Pastoor te Eupen. Prijs . . . . . 75 Cents.

Behalve bij hunne gewone Correspondenten is dit werkje mede verkrijgbaar bij den Boekhandelaar G. van Dijk-Driessen *te Horst (in Limburg.)*

En zijn bij hen tevens voorhanden:

Alph. Balleydier. HISTOIRE des Révolutions de l'empire d'Autriche, années 1848 et 1849, gr. vol. 8°. f 1.90

Le R. P. Nampon S. J., ETUDE DE LA DOCTRINE CATHOLIQUE dans le Concile de Trente. Conférences prêchées à Genève, pendant le Jubilé de 1851, 2 vol. 8°. . . . f 1.90

Le R. P. Ch. Passaglia S. J., CONFÉRENCES PRONONCÉES dans l'église du Gesu à Rome, pendant le Carême de 1851, vol. in 18° de 193 pages f 0.40

CONTRADICTIONS HISTORIQUES du R. P. Augustin Theiner, au sujet de la Compagnie de Jesus, vol. in 18°. . . . f 0.75

NOUVEAUX PLANS de prônes, de sermons, de méditations, et d'instructions familières, contenant plusieurs sujets pour chaque dimanche de l'année et fêtes fixes et mobiles, par un ancien supérieur de Séminaire, gr. vol. in 12°. . . . f 1 50

MÉLANGES THÉOLOGIQUES tome 1—5 par vol. f 2 36

OFFICIA PROPRIA DIOECESIS BUSCODUCENSIS *pro Diurnali* . . . . f 0.10

MISSA in Festo Sti. Alphonsi M. di Liguorio. f 0.15

OFFICIUM » » » id. . . . f 0.20

DE MAEND MAERT, toegewijd aan den H. Joseph f 0.50

DE MAEND APRIL, toegewijd aan de Meditatie op het Lijden van O. H. J. C. . . . f 0.45

DE KATHOLIEKE KINDERVRIEND of nuttige en aangename Verhalen voor de Jeugd . . . f 0.20

(Voor Boekhandelaren en Scholen aan minderen prijs.)

R. C. BOEKHANDEL.

J. J. ARKESTEYN EN ZOON, te 's *Hertogenbosch*, zijn door aankoop eigenaars geworden van onderstaande werken:

ZWAARWIGTIGE EN BILLIJKE REDENEN, om welke de Catholijken in de gemeenschap van het oude en diensvolgens ware Christendom tot aan het einde des levens moeten verblijven, door Casper Ulenberg van *Lipstad*, Pastoor van *St. Cunibert* en Collegiale Kannunnik te *Keulen*. — 596 blz. groot 8vo . . . . f 2.50

Thans per ex. . . . . f 0.75

NATHANAEL OF DE EENVOUDIGHEID, een overzigt van de Religie-Geschillen der Hervormde Kerk van *Nederland*, door H. Hoeffmans. Opgedragen aan mijne Protestantsche Landgenooten, die de waarheid liefhebben. — 316 blz. groot 8vo . . . . f 1.50

Thans per ex. . . . . f 0.60

ANTWOORD op het Boekje van den Heer F. J. le Roy, Predikant te *Oude-Tonge*, getiteld: Zestal Brieven over de Onfeilbaarheid van den Paus en van de Kerk van *Rome*, door H. Hoeffmans, R. C. Pastoor te *Makkum*. — 2 dln. groot 12mo. Het 1e deel bevat 366, het 2e 472 blz. . . . f 3.30

Thans per ex. . . . . f 0.50

CHRISTELIJK EN ONSCHULDIG ALLERLEI, Aangename Lektuur, verzameld uit oude en nieuwe buitenlandsche Tijdschriften door een Gezelschap R. C. Priesters in *Friesland*. — 164 blz. groot 12mo . . . . f 0.60

Thans per ex. . . . . f 0.30

CATECHISMUS of Christelijke Leere voor meer gevorderde Catholijken, verklaard en uitgebreid door een gezelschap R. C. Priesters in *Friesland* f 1.50

Thans per ex. . . . . f 0.75

OPVOEDINGSLEER of Handleiding voor Ouders en Onderwijzers, naar het Fransch . . . f 1.25

Thans per ex. . . . . f 0.50

Allen Kerkelijk Goedgekeurd. f 3.40

☞ Deze zes *Boekwerken*, waarvan vroeger de Prijs was f 10.65, zijn thans te zamen voor den geringen prijs van f 2.50 verkrijgbaar. — De aflevering geschiedt ook door den gewonen Boekhandel. Bovenstaanden, benevens alle onze *Fondswerken* en *Katalogussen* zijn steeds in voorraad bij den Heer J. S. de Haas, Boekhandelaar en Handelcorrespondent te *Amsterdam*. (2714)

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.